

Bestrijding van online-desinformatie: Commissie stelt EU-brede praktijkcode voor

Brussel, 26 april 2018

De Commissie stelt vandaag een EU-brede praktijkcode betreffende desinformatie voor. Daartoe behoren steun aan een onafhankelijk netwerk van factcheckers en maatregelen om kwaliteitsjournalistiek te stimuleren en de mediageletterdheid te bevorderen.

Uit de recente onthullingen in verband met Facebook en Cambridge Analytica blijkt hoe persoonlijke gegevens kunnen worden misbruikt bij verkiezingen. Dit brengt nogmaals in herinnering dat er meer moet worden gedaan om stabiele democratische processen te waarborgen. De Europese Commissie onderneemt vandaag stappen bij de bestrijding van desinformatie om de bescherming van Europese waarden en de veiligheid te waarborgen.

Vicevoorzitter van de Commissie voor de Digitale Eengemaakte Markt **Ansip**: *"Het is niet voor het eerst dat desinformatie wordt gebruikt als instrument om politieke invloed uit te oefenen. Nieuwe technologieën, met name digitale, hebben er in de online-omgeving voor gezorgd dat het bereik van desinformatie groter is geworden, en daardoor kunnen de democratie en de maatschappij worden ondermijnd. Vertrouwen is op internet snel aangetast, maar is moeilijk weer tot stand te brengen. Daarom moet de sector deze kwestie samen met ons aanpakken. Onlineplatforms spelen een belangrijke rol bij het bestrijden van desinformatiecampagnes die individuen en landen opzetten om de democratie schade te berokkenen."*

Commissaris voor Digitale Economie en Samenleving **Gabriel**: *"We roepen alle betrokkenen, en met name platforms en sociale netwerken die een duidelijke verantwoordelijkheid hebben, op om op te treden aan de hand van een actieplan dat gericht is op een gemeenschappelijke Europese aanpak. Het doel is de burgers mogelijkheden te geven en hen doeltreffend te beschermen tegen desinformatie. Wij zullen nauwlettend in het oog houden in hoeverre er vooruitgang wordt geboekt. Als de resultaten niet bevredigend zijn, stellen wij in december verdere maatregelen voor, onder meer van regelgevende aard."*

Sir Julian **King**, commissaris voor de Veiligheidsunie: *"Online-nepnieuws en -desinformatie worden als wapens gebruikt en dat betekent een ernstige bedreiging voor onze samenlevingen. Vertrouwde kanalen worden misbruikt om schadelijke inhoud te verspreiden en tweedracht te zaaien. Dat vergt een heldere reactie die is gebaseerd op versterkte transparantie, traceerbaarheid en verantwoordingsplicht. Internetplatforms zijn van doorslaggevend belang bij de bestrijding van misbruik van hun infrastructuur door vijandige partijen en bij het zorg dragen voor de veiligheid van hun gebruikers en de maatschappij."*

Op basis van het onafhankelijke [verslag](#) dat de deskundigengroep op hoog niveau inzake nepnieuws en online-desinformatie in maart 2018 heeft gepubliceerd en van bredere raadplegingen die de afgelopen zes maanden hebben plaatsgevonden, definieert de Commissie desinformatie als "aantoonbaar onjuiste of misleidende informatie die wordt opgesteld, weergegeven en verspreid om winst te maken of om het publiek opzettelijk te bedriegen, en die schade in het publieke domein kan veroorzaken".

Uit de meest recente [Eurobarometer-enquête](#) blijkt dat nepnieuws volgens 83 % van de respondenten een gevaar vormt voor de democratie. De respondenten maken zich met name zorgen over opzettelijke desinformatie die is bedoeld om verkiezingen en het migratiebeleid te beïnvloeden. De enquête wijst ook op het belang van media van hoge kwaliteit: de respondenten beschouwen de traditionele media als de meest betrouwbare bron van informatie (radio 70 %, televisie 66 %, gedrukte media 63%). Online-informatiebronnen (26 %) en videohostingwebsites (27 %) worden gezien als de minst betrouwbare bron van informatie.

Het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Europese Commissie heeft een [studie over nepnieuws en desinformatie](#) gepubliceerd. Daaruit blijkt dat twee derde van de consumenten van online-nieuws voor de toegang tot dat nieuws de voorkeur geeft aan platforms die gebruikmaken van algoritmes, zoals zoekmachines en nieuwsaggregatiediensten, en aan websites van social media. Daarnaast blijkt eruit dat de marktmacht en de inkomstenstromen zijn verschoven van nieuwsuitgevers naar exploitanten van platforms die beschikken over de data om lezers, artikelen en advertenties op elkaar af te stemmen.

Maatregelen om online-desinformatie te bestrijden

Met het oog op deze zorgpunten en tendensen stelt de Commissie een reeks maatregelen voor waarmee online-desinformatie wordt aangepakt. Daartoe behoren:

- **een praktijkcode betreffende desinformatie:** de eerste stap is dat online-platforms tegen juli een gemeenschappelijke praktijkcode opstellen en naleven, met het volgende oogmerk: waarborgen van de transparantie in verband met gesponsorde inhoud, met name wat betreft politieke reclame, inperken van de opties voor doelgroepbepaling voor politieke reclame en ervoor zorgen dat verspreiders van desinformatie minder inkomsten krijgen; meer duidelijkheid verschaffen over de werking van algoritmen en controle door derden mogelijk maken; gebruikers moeten gemakkelijker toegang krijgen tot verschillende nieuwsbronnen die alternatieve standpunten weergeven; er moeten maatregelen worden ingevoerd om nepaccounts op te sporen en af te sluiten, en om het probleem van automatische bots aan te pakken; factcheckers, onderzoekers en overheden moeten de mogelijkheid krijgen om permanent online-desinformatie te monitoren.
- **een onafhankelijk Europees netwerk van factcheckers:** het netwerk moet gemeenschappelijke werkmethoden vaststellen, beste praktijken uitwisselen en ervoor zorgen dat in de hele EU zo veel mogelijk feitelijke correcties kunnen worden uitgevoerd; het netwerk zal worden samengesteld uit de EU-leden van het [International Fact Checking Network](#) dat een strikte internationale gedragscode voor factchecken hanteert;
- **een veilig Europees online-platform betreffende desinformatie** ter ondersteuning van het netwerk van factcheckers en wetenschappelijke onderzoekers op dat gebied door middel van grensoverschrijdende verzameling en analyse van gegevens en door middel van toegang tot EU-brede gegevens;
- **verbeteren van de mediageletterdheid:** door een hogere mate van mediageletterdheid kunnen Europeanen makkelijker zien wat online-desinformatie is en kritischer naar online-inhoud kijken. Daartoe zal de Commissie factcheckers en organisaties uit het maatschappelijk middenveld aanmoedigen om onderwijsmateriaal aan scholen en leerkrachten ter beschikking te stellen en een Europese week van de mediageletterdheid te organiseren;
- **lidstaten helpen ervoor te zorgen dat verkiezingen bestand zijn tegen steeds complexere cyberdreigingen**, waaronder online-desinformatie en cyberaanvallen;
- **bevordering van vrijwillige online-identificatiesystemen** om de traceerbaarheid en identificatie van aanbieders van informatie te verbeteren en te zorgen voor meer vertrouwen en betrouwbaarheid bij online-interactie en wat betreft informatie en de bronnen daarvan;
- **steun voor kwalitatief hoogwaardige en gediversifieerde informatie:** de Commissie roept de lidstaten op om meer steun te geven aan kwaliteitsjournalistiek en zodoende een pluralistisch, gevarieerd en duurzaam medialandschap te waarborgen. In 2018 komt de Commissie met een oproep tot het indienen van voorstellen voor de productie en verspreiding van hoogwaardige nieuwsberichten over EU-aangelegenheden via datagestuurde nieuwsmedia;
- **een gecoördineerd strategisch communicatiebeleid**, uitgestippeld door de diensten van de Commissie, waarin huidige en toekomstige initiatieven van de EU en de lidstaten op het gebied van online-desinformatie zijn opgenomen, en dat voorlichtingsactiviteiten omvat die misleidende berichtgeving over Europa weerleggen, en desinformatie aanpakt, binnen en buiten de EU;

Volgende stappen

De Commissie zal binnenkort een forum met meerdere belanghebbenden organiseren. Het doel is een kader op te stellen voor efficiënte samenwerking tussen de betrokken belanghebbenden, waaronder online-platforms, de reclamesector en grote adverteerders, en ervoor te zorgen dat zij zich ertoe verbinden hun inspanningen bij de bestrijding van desinformatie te bundelen en te versterken. Het eerste resultaat dat het forum moet bereiken is een EU-brede praktijkcode betreffende desinformatie die tegen juli 2018 moet worden gepubliceerd, zodat tegen oktober 2018 een meetbare impact kan worden bereikt.

Tegen december 2018 zal de Commissie verslag uitbrengen over de geboekte vooruitgang. In het verslag zal ook worden onderzocht of er verdere maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de voorziene acties permanent worden gecontroleerd en geëvalueerd.

Achtergrondinformatie

In zijn [opdrachtbrief](#) van mei 2017 heeft voorzitter van de Europese Commissie Jean-Claude **Juncker** aan de commissaris voor Digitale Economie en Samenleving Mariya **Gabriel** gevraagd na te gaan welke uitdagingen onlineplatforms op het gebied van desinformatie met zich meebrengen voor onze

democratieën, en een antwoord van de EU op deze uitdagingen uit te stippelen.

In februari 2018 heeft de Commissie met het oog op de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2019 een lijst [aanbevelingen](#) aangenomen, waarin de: *"bevoegde nationale autoriteiten [...w orden] aangemoedigd om op basis van de ervaringen van de lidstaten beste praktijken vast te stellen met betrekking tot het identificeren, beperken en beheren van de risico's die cyberaanvallen en desinformatie vormen voor het verkiezingsproces"*.

Een **deskundigengroep op hoog niveau inzake nepnieuws** heeft de Commissie geadviseerd over de bestrijding van online-desinformatie. De [conclusies en aanbevelingen van die groep](#) zijn op 12 maart 2018 gepubliceerd.

Ook voorafgaand aan deze initiatieven was de Europese Unie al actief op het gebied van de bestrijding van desinformatie: naar aanleiding van een [besluit van de Europese Raad](#) is in maart 2015 de **East StratCom Task Force** opgericht die onder de bevoegdheid van de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter Mogherini valt en bedoeld is om *"tegenwicht [te bieden] tegen de aanhoudende desinformatiecampagnes door Rusland"*. Sinds september 2015 is de taskforce actief binnen de Europese Dienst voor extern optreden, waarbij wordt gezorgd voor doeltreffende communicatie van het beleid van de EU ten aanzien van de oostelijke buurlanden, het algehele medialandschap in de oostelijke buurlanden wordt versterkt, onder meer door middel van steun voor mediavrijheid en versterking van onafhankelijke media, en de capaciteit van de EU wat betreft het voorspellen en aanpakken van pro-Kremlin desinformatie-activiteiten en de voorlichting daarover worden verbeterd.

Meer informatie

[Vragen en antwoorden](#)

[Factsheet: De verspreiding van online-desinformatie aanpakken](#)

[Openbare raadpleging](#) (samenvatting)

[Eurobarometer \(volledig verslag\)](#)

[JRC-verslag](#)

[Verslag van de deskundigengroep op hoog niveau](#) inzake nepnieuws en desinformatie

[Algemene informatie over EU-maatregelen ter bestrijding van nepnieuws](#)

[Factsheet over East StratCom Task Force](#)

[Website EUvsDisinfo](#)

[Mededeling en andere nuttige links](#)

IP/18/3370

Contactpersoon voor de pers:

[Nathalie VANDYSTADT](#) (+32 2 296 70 83)

[Julia-Henriette BRAUER](#) (+32 2 298 07 07)

[Inga HOGLUND](#) (+32 2 295 06 98)

Voor het publiek: [Europe Direct](#) per telefoon [00 800 67 89 10 11](#) of [e-mail](#)